

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

ל.

עין משפט
גזר מצוה

א [ש"ע א"ח סי' מט
ספ"ו]:
ב ב מתי"ן פ"ח מהל'
טוולת מהל' ה' א'
ג מתי"ן פ"ח מהל'
עירובין ה' יא ספג
ע"ש א' טו"ש"ע א"ח סי'
שפ"ו ספ"ו]:
גח ד ה טו"ש"ע י"ד סי'
ר"ח ספ"ו י"ט:
גח ו ז מתי"ן פ"ח מהל'
עירובין ה' יא ט'
טו"ש"ע א"ח סי' שפ"ו ספ"ו
ח:

רבי נסים גאון

ע"ג מלך הבשן פתחו ב"י,
יבא פניו שאין הגוף ניוון
כ"ח מן המה פתחו
[במשפח], והמה פתחו ב'
טפחים. אמר רב נחמן בר
יצחק סיני אמר ב' היינו
רב יוסף. ויבדלו ומילתא
בסוף מסכת ברכות ובסוף
מסכת הוריות, רב יוסף
סיני, ורבה עירוק הרים.

רבינו חננאל

רבינו חננאל (המשך)
מן המים וכן המלה. א"י
יסא פניו שאין הגוף ניוון
מהם. ר' לוי אמר שהן
מין קלה. פ"י מים מי
המבול, מלה מכת סדרים.
משנה בכלים פרק כ"ז
בבדי עינים א"פ שאין
להם שלש על שלש הרי
אילו טפחים מדרס. מתני'
גורד מן המזון מותר
במים ומלה. ואקטינו וכי
כל מילי איקרו מזון
כדמתני, והא רב ושמואל
דאמרי תרווייהו אין
מברכינן בורא מיני מונות
אלא על חמשת מינין
הללו, חייטין ושעירין
וכוסמין ושבלת שועל
ושפיו. ולא איתותבו
חדא זימנא, נימא מיהא
נמי תהי עלייהו תיובתא.
ויבא ר' יוחי' מתני' בנדר
ואמר לו דבר הון אסור
עליו. ואקטינו חוב וכי כל
מילי זייני בר מים ומלה,
הא ר' יוחנן הוא אכיל
מפירות גיטסר טובא והוה
משתבע דלא טעים לי
זינא. ופרקינן לא תימא
זינא אלא אימא מונא.
אמר רב הונא (הונא)
שבועה שלא אוכל ככר זו
מערבין עליו זה, ככר זו
מערבין עליו בה, ככר זו
עלי אין מערבין לו בה.
ומקטינן עליו ומקטינן
ליה רב הונא דאמר כר'
אליעזר, דהניא ר' אליעזר
אומר שבועה שלא אוכל
זו מערבין לו בה, ככר
זו עלי אין מערבין לו
בה. ומי א"ר אליעזר
הכי והתניא זה הכלל
כל שהאוכל נאסר עליו
ההוא אין מערבין לו
בה, אסור עצמו באוכל
מערבין לו בה. ר' אליעזר
אומר ככר זו עלי אסור,
מערבין לו בה. ככר זו
הקדש אין מערבין לו
בה, לפי שאין מערבין
בהקדשות. ופריק תרי
תנאי אליבא דר' אליעזר.
פיסקא מערבין לניור
ביין ולישראל בתרומה.
תניא בית שמאי אר'
אין מערבין לניור ביין
ולא לישראל בתרומה.
ובית הלל אין מערבין
אמר בית הלל לבית
שמאי אי אתם מודים

לימא תהי תיובתא. ואם תאמר והא מאן דפליג ארז ושמואל
לא פליג אלא באורז ודוחן וא"כ תקשה לכולהו ועוד תיקשי
ליה מתניתין דליכא מצרכין (ברכות דף מ:). דיש כמה דברים דמצרכין
עליו שהכל או צפ"ה וי"ל דדוקא לרז ושמואל פריך ללא חשיבי
אורז ודוחן אף על גב דקצעי נמי

סעודתא עלייהו א"כ ספירא לכו דכל
מילי לא מיקרו מזון אלא ה' מינין
בלבד אבל מאן דפליג דפליג עליהו סבר
שפיר דכל מילי איקרו מזון אף ללא
תקנו צורא מיני מזונות אלא הך
דקצעי סעודתא עלייהו ואאורז ודוחן
קצעי נמי: **ככר** זו ע"י אין
מערבין לו בה. תימא לר"י אמאי
נקט בהאי שבועה ובהאי נדר שבועה
וגפה או צנדר וגופיה הוה מלי פלוגי
דהיכא דאסר עליה צביליה מערבין
לו זה בהנאה אין מערבין לו זה
ועוד דאמר לקמן (דף לז).
לכ"ע אין מערבין אלא לדבר מנחה
ומנחה לא ליהנות ניתנו משמע דליכא
מנא דפליג והא רבי אליעזר דבסמוך
דאמר ככר זו עליו דאין מערבין
לו זה משום דאסור בהנאה אס
כן סבר דמערבין לו לדבר הרשות
או מנחה ליהנות ניתנו ונראה כרש"ס
דמפרש דאין מערבין לו זה אפי'
אמר קוים אכילת ככר זו עליו משום
דקוים הוה כעין הקדש ואפי' לאחלופי
צחקס דאמר שבועה אפילו
אמר שבועה שלא אהנה מככר זו כיון
דלא מיתלף צחקס דאין מערבין לו זה
דאין מערבין אלא לדבר מנחה ומנחה
לא ליהנות ניתנו ונקט שבועה שלא
אוכל דאפי' הכי צקוים אין מערבין
לו זה וקשה לפירושו דכי פריך בסמוך
לרז הונא ליפולג וליתני צדידיה
לישני דהכי קאמר אבל אמר עלי נעשה
כאומר ככר זו הקדש ואין מערבין
לו זה ולפי' הקונטרס ויחא דאין
לו לתלות צחקס דאסרי לדדיה
ולאחריני ויש לומר דלא מלי לשני
הכי משום דמסיים זה לפי שאין
מערבין צחקס דאמר דדוקא
צחקסות אכל צקוומות מערבין:

מכרמה
זו מערבין לו בה ככר זו עלי אין מערבין לו בה מיתבי הגורד מן הככר
מערבין לו בה מאי לאו דאמר עלי לא דאמר זו הכי נמי מסתברא דקתני
סיפא אימתי בזמן שאמר שבועה שלא אטעמנה אבל אמר עלי מאי הכי
נמי דאין מערבין לו בה א"ה אדתני ככר זו הקדש אין מערבין לו בה. לפי
שאין מערבין בהקדשות ליפולג וליתני בדידה במה דברים אמורים דאמר
זו אבל אמר עלי אין מערבין לו בה אמר לך רב הונא אלא מאי כל היכא
דאמר עלי מערבין קשיא רישא חסורי מיחסרה והכי קתני הגורד מן הככר
מערבין לו בה ואפילו אמר עלי נעשה כאומר שבועה שלא אטעמנה מכל
מקום קשיא לרב הונא הוא דאמר כרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר
אומר שבועה שלא אוכל ככר זו מערבין לו בה ככר זו עלי אין
מערבין לו בה ומי אמר רבי אליעזר הכי והתניא זה הכלל אדם אוסר
עצמו באוכל מערבין לו בה אוכל הנאסר לו לאדם אין מערבין לו
בה רבי אליעזר אומר ככר זו עלי מערבין לו בה ככר זו
הקדש אין מערבין לו בה לפי שאין מערבין לו בהקדשות תרי
תנאי ואליבא דרבי אליעזר: מערבין לניור ביין כו': מתני' דלא כב"ש
דתניא ב"ש אומרים אין מערבין לניור ביין ולישראל בתרומה ב"ה אומרים
מערבין לניור ביין ולישראל בתרומה אמרו להן ב"ה לב"ש אי אתם מודים
שמערבין

ה"ג אבל בגדי עשירים לעניים לא. כלומר לעניים לא צעין בגדי
עשירים אלא כיון דלדידהו חזו אולי בתרייהו. הכא נמי א"ע א"ג דלפרסאי
לא ליפתן הוא כיון דלדידן הוה ליפתן ינסיג צשיעור זוטא: הכא
לחומרא. דכיון דחזו להו מקבלי טומאה: והכא לחומרא. דעד דהו
ליפתן לכ"ע ליצעי שיעורא רבה:

והפניא. גבי עירוב דכיון דחזו
לזקן ולחולה אף על גב דלכל אדם
לא הוה מזון שמי סעודות מערבין
מיהא למאן דחזו וגבי רעבתן דאכיל
טפי סגי צבינונית. אלמא לקולה
אולינן: פסחו כמלאו. להליל על
שאר פתחים ואי ליכא פתח דחזו
ליה כל חור מלא אגרוף צבכתלים
טמאין: דומי ניהדמיה. יתתוהו
לאצרכין: פליגי רבנן. צמת צבית:
פתחים קטנים. פחותין מנ':
צבחהו מרווח. הלכך מזיל על כולן
אבל כולן שוין צד' או צי' אמות כולן
טמאין דלא ידעי צבי מרווח ומפיק
ואפילו נפתח אחד מהן והאחרים
סגורין או חישב עליו להוליא צאחד
מהן דתנן צגמרא צבכתם צבילה (דף
לז): הוה טמא (א) וכולן טהורים ה"מ
היכא דהאי חזי ליה ואפילו כולו
חזי ליה אבל היכא דליכא חד דחזי
ליה וצבי מרווח וכולן שוין לא
ידעינן צבי מרווח: סיני. קרי רב
יוסף" לפי שהיה צקי צמניות
צצרימות: ולאו אוצונייה חדא זימנא.
צבילד מצרכין (ברכות לז): צאומר כל
הון עלי. מתני' דאין מערבין לו זה
לאו דאמר יאסר עלי מזון דודאי לא
מיקרי מזון אלא ה' מינין דהוה מין
דגן דזייני וקעדי ליכא אלא כגון
דאמר יאסר עלי כל הון דמשמע כל
דבר המשביע דכל מילי זייני חזן
ממים ומלה אבל גיטוס לא קעדי
ולא מיקרו מזון: יאסר. ארז יס
כינרת ופירומה ממוקין: דלא טעים
לי זינא. לא אכלתי לשבוע ועדיין
אני רעב: זינא ס"ד לא גרסינן
הכא אלא צמט' צרכותא והכא גרסינן
אימא מונא: מערבין לו זה. דלא
נדר אלא מאכילה ואי משום דלא
חזיא ליה הא חזיא לחריני מידי
דהוה אכור ציין: ככר זו עלי.
משמע כל דבר הנאפה קאסר עליה:
מאי לאו דאמר עלי. ושמע מינה דלא
אסר אינסי אדעתיה אלא דרך עיקר
הנאפה וכי נדר אדעתא דאכילה
נדר: לא דאמר הכי וו. שבועה
שלא אוכל ככר זו: הקדש. ודאי אסר
צכל הנאות ואינו ראוי לשום דם:
צדידיה. צכר של חולין: אלא מאי
כל היכא דאמר עלי מערבין. דלא
משמע אלא אכילה: קשיא רישא.
דקתני אימתי צומן שאמר שבועה
לא. ומשני אלא לא קשיא דחסורי
מיחסרה כו' עד נעשה כאומר כו'
דלא מסיק אדעתיה לאסור עליו אלא
דרך הנאפה דהיינו אכילה: אדם
אוסר עצמו צאונל שתלה הנדר
צנעשה שהוא עושה צעלמו דהיינו
שלא אוכל: מערבין לו זה.

דהא הנאה דממילא הוה ולאו
מכרזו והשתא לא תלה האיסור צנעשה
לו זה דאמר לקמן (דף לז). אין מערבין
אלא לדבר מנחה ומנחה לא ליהנות
ניתנו הלכך משום הנאה לא איכפת לן
ואי משום דלא חזיא ליה הא חזיא
לחריני דומיא דניור ציין ככר זו
הקדש לא חזיא לא לדדיה ולא
לאחריני ואנן סעודה הראויה צעין
דללקמן [ע"ב] זה עיקר:
שמערבין

(א) [מספ' פ"ו ה"ב],
(ב) [לפניו אימא אטעמין
וקטן], א רש"י מ"ז,
(ד) צרכות לה: (ה) [פסחים
דף קכ. (1) צרכות מ"ו. (2) וסוף
מסכת צרכות וסוף מסכת
הוריות], (ח) [דף מ"ג].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה צבחהו
מרווח וכי הוה טמא. י"ב
ע"ל פ"ק ה"ד דף קס
ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' לפי שאין מערבין
בהקדשות. קעין זה שפת
ד' כה ע"ל ט"ז:

הגהות מהר"ב

[א] גמ' ואפי' המס הכי
ליבעד הדומי ניהדמיה. י"ב
פי' צמתיא וכי גיטוסה טלי
האי לתתיו לחמימות ועי'
רע"ב"ה:

מוסף רש"י

באומר כל הון עלי. הא
דקתני מותר מים ומלה
ואסור בשאר אולינן
ונשקין, לא צלומר קוים
מזון עלי, דאין מזון אלא
מתי"ן דגן, טפוחין
ושעירין וקוסמין ושבילת
שועל ושפיו, אלא צלומר
כל הון עלי קוים, וכל מילי
נמי דלא קוים מזון מיהו
מזון זינא, בר ממים ומלה
(ברכות לה).

רבינו חננאל

ועלתה לרב יוסף פספא
מיהא דתניא ר' שמעון
בן אלעזר אומר מונות
לחולה ולזקן כדי מונות
ולרעבתן כדי סעודה
בינונית של כל אדם.
ומי א"ר שמעון בן אבא
אלעזר הכי. שאם הוא
משונה מרוב בני אדם
מעמידין אותו בארבע
של בנינויים, והתניא רבי
שמעון בן אלעזר אומר
עוג מלך הבשן שפת
אסר אינסי אדעתיה אלא דרך עיקר
הנאפה וכי נדר אדעתא דאכילה
נדר: לא דאמר הכי וו. שבועה
שלא אוכל ככר זו: הקדש. ודאי אסר
צכל הנאות ואינו ראוי לשום דם:
צדידיה. צכר של חולין: אלא מאי
כל היכא דאמר עלי מערבין. דלא
משמע אלא אכילה: קשיא רישא.
דקתני אימתי צומן שאמר שבועה
לא. ומשני אלא לא קשיא דחסורי
מיחסרה כו' עד נעשה כאומר כו'
דלא מסיק אדעתיה לאסור עליו אלא
דרך הנאפה דהיינו אכילה: אדם
אוסר עצמו צאונל שתלה הנדר
צנעשה שהוא עושה צעלמו דהיינו
שלא אוכל: מערבין לו זה.